TORAH OHR · PARSHAS MIKEITZ · MAAMAR 4

ת"ר מצות נר חנוכה כו'

Enseñaron los Sabios: la mitzvá de la lámpara de Janucá… Beit Shamai dicen…

◇

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA
likuteitorah.com/es/torah-ohr/mikeitz/4/

1 ת"ר [תנו רבנן] מצות נר חנוכה כו'. בש"א [בית שמאי אומרים] יום ראשון מדליק ח' מכאן ואילך פוחת והולך (כמו בפרי החג). ובה"א [ובית הלל אומרים] יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך (מעלין בקודש כו').

Enseñaron los rabinos: «La mitzvá de la lámpara de Janucá, etc.». Beit Shamai dicen: el primer día se encienden ocho; desde entonces se va disminuyendo (como los toros de la festividad). Y Beit Hilel dicen: el primer día se enciende una; desde entonces se va aumentando («ascendemos en santidad», etc.).

להבין מה ענין נר חנוכה לפרי החג נקדים מ"ש נר מצוה ותורה אור שהמצות נק' נר וגם כתיב נר ה' נשמת אדם שהנשמה נק' נר.

Para comprender qué relación tiene la lámpara de Janucá con los toros de la festividad, primero debemos introducir lo que está escrito: «Porque una mitzvá es una lámpara y la Torá es luz»: las mitzvot son llamadas lámpara. Y también está escrito: «La lámpara de Havaiá es el alma del hombre»: el alma es llamada lámpara.

ובזוהר מבואר שהמצות נק' לבושין אשר הנשמה מתלבשת בהן בג"ע [בגן עדן] וצריכה הנשמה לקיים תרי"ג מצות בכדי שיהיה המלבוש בשלימות

Y en el Zohar se explica que las mitzvot son llamadas vestimentas, con las que el alma se reviste en Gan Eden [el Jardín del Edén]; y el alma debe cumplir las 613 mitzvot para que la vestimenta esté completa.

ואם חסר א' מהמצות חסר לבושו לכן צריכה לבא עוד לקיים המצוה ההיא שחסרה בכדי להשלים המלבוש.

Y si falta una de las mitzvot, su vestimenta está incompleta. Por eso el alma debe venir [abajo] nuevamente para cumplir esa mitzvá que le faltaba, a fin de completar la vestimenta.

2 ולבאר ענין הלבוש לנשמה בג"ע [בגן עדן]. דהנה בג"ע [בגן עדן] הנשמות נהנין מזיו השכינה וענין הזיו הוא הארה מאור א"ס

Y para explicar el asunto de la vestidura del alma en el Gan Eden: he aquí que, en el Gan Eden, las almas disfrutan del resplandor de la Shejiná (la Presencia Divina), y el resplandor es una irradiación de la Luz Infinita (Or Ein Sof).

ומתענגים הנשמות בג"ע [בגן עדן] שמשיגים איזה הארה מהזיו ובחי' הזיו הוא הארה מא"ס בלי גבול.

Y las almas se deleitan en el Gan Eden al aprehender cierta irradiación del resplandor; y el resplandor es una irradiación del Infinito (Ein Sof), sin límite.

ולכן אף שבכלל יש רק ב' בחי'. גע"ע [גן עדן עליון] בבריאה. וגע"ת [וגן עדן תחתון] ביצירה. אבל בפרטיות יש השגות בלי גבול צדיקים ילכו מחיל אל חיל אשר נשמתם נתעלו בעילוי אחר עילוי כי אין מספר להשגות אור וזיו אשר היא הארה מאור א"ס ב"ה.

Por lo tanto, aunque en términos generales solo hay dos niveles: el Gan Eden Superior, en el Mundo de Beriá, y el Gan Eden Inferior, en el Mundo de Yetzirá, en detalle hay aprehensiones sin límite: los justos «van de fuerza en fuerza», pues sus almas ascienden de una elevación a otra, ya que no hay número para las aprehensiones de la luz y el resplandor, que son una irradiación de la Luz Infinita, bendito sea.

וכל זמן שצריכה הנשמה להתעלות מג"ע [מגן עדן] לחבירו צ"ל מקודם בחינת נהר די נור שיבוטלו כל השגות הקודמות (עיין בד"ה ויהי מקץ)

Y cada vez que el alma debe ascender de un Gan Eden al siguiente, primero debe pasar por el nivel del Río de Fuego (nehar di nur), para que todas sus aprehensiones anteriores queden anuladas (véase el discurso que comienza «Vayehi Mikeitz»).

כי השגה הקודמת נגד השגה שלמעלה ממנה אין ערוך כלל והיא בטלה לגמרי נגדה אחרי שהשגות הנ"ל הוא להיות משיג הארה מאור א"ס ב"ה א"כ כל השגה יתירה שמשיג מהאור השגה שלמטה בטלה נגדה.

Porque la aprehensión anterior, comparada con la aprehensión que está por encima de ella, no guarda comparación alguna y queda completamente anulada frente a esta. Puesto que estas aprehensiones consisten en captar una irradiación de la Luz Infinita, bendito sea, se deduce que, ante cada aprehensión adicional de la luz que se alcanza, la aprehensión inferior queda anulada.

3 ולבעבור זה כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו. היינו מבחינת השגה החופף על חבירו מאחר שאין השגתן א' ויש לכל א' השגה אחרת אשר נהנה מזיו השכינה המאיר עליו.

Por esta razón, «cada tzadik [justo] es quemado por el dosel de su compañero», es decir, por el nivel de aprehensión que forma un dosel (jofef) sobre su compañero; puesto que sus aprehensiones no son iguales y cada uno tiene una aprehensión distinta, en la cual disfruta del resplandor de la Shejiná (la Presencia Divina) que brilla sobre él.

וזהו וקדושים בכל יום יהללוך סלה קדושים היינו נשמות בג"ע [בגן עדן] נקראו קדושים יהללוך סלה כל מקום שנאמר סלה הוא בחי' בלי גבול אשר תמיד מתחדשים השגתם מאור א"ס אשר היא בלי גבול.

Y esto es [lo que significa]: «Y los santos te alaban cada día, selah». «Santos» son las almas en Gan Eden (Jardín del Edén), llamadas santas; «te alaban, selah»: dondequiera que se dice «selah», denota el nivel de lo ilimitado, pues su aprehensión se renueva constantemente a partir de la Luz Infinita (Or Ein Sof), que no tiene límite.

4 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי כי אין כדאי כל הדינים נגד תענוג השגתו הנ"ל. אף שבג"ע [שבגן עדן] התחתון אין ערוך כלל וכו'.

Por eso dijeron nuestros Sabios: "Es mejor que sea juzgado y llegue al Mundo Venidero", pues todos los juicios no cuentan en comparación con el deleite de su aprehensión descrito anteriormente. Incluso en el Gan Eden inferior [Jardín del Edén] no hay comparación alguna, etc.

וכן ג"ע [גן עדן] תחתון נגד ג"ע [גן עדן] עליון עד רום המעלות כי התענוגי' [התענוגים] שנמשכו מאוא"ס [מאור אין סוף] מקור כל התענוגים הם בלי גבול.

Y lo mismo ocurre con el Gan Eden inferior frente al Gan Eden superior, hasta las alturas más elevadas, pues los deleites que se atraen de la Luz Infinita (Or Ein Sof), fuente de todos los deleites, no tienen límite.

5 וכמו שרואים בחוש שאף מה שנפל בשבה"כ [בשבירת הכלים] תענוגים גשמיים הוא ג"כ אין שיעור כי יש כמה מיני תענוגים כידוע לאין מספר. אם כן עאכו"כ [על אחת כמה וכמה] השרש ומקור לזה תענוג רוחני אף מגעה"ת [מגן עדן התחתון] הוא בלי גבול מא"ס.

Como vemos con nuestros propios sentidos, incluso aquello que cayó con la "ruptura de las vasijas" —los placeres físicos— es también ilimitado, pues hay muchas clases de placeres, como es sabido, innumerables. Si es así, con mayor razón su raíz y fuente, el deleite espiritual, incluso el del Gan Eden inferior, es ilimitado, pues procede del Infinito (Ein Sof).

6 ולבעבור זה הנשמה שהיא בחינת בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] א"א לה להשיג גילוי הזיו שהוא מהות אלקות כ"א ע"י לבוש שהוא בחי' מסך

Por esta razón, el alma, que es un ser limitado, no puede aprehender la revelación del resplandor, que es la esencia misma de la Divinidad, sino únicamente por medio de una vestidura, que es el nivel del masaj [pantalla];

וע"י אותו לבוש ומסך יכולה לקבל האור והזיו וכמו שמבוא' בע"ח [בעץ חיים] שיש בחי' מסך ופרגוד.

y por medio de esa vestidura y pantalla puede recibir la luz y el resplandor, como se explica en Etz Chaim: hay un nivel de pantalla y de pargod [cortina].

7 וכמו ד"מ [דרך משל] אור גדול שאין יכולים להביט בו מחמת רוב בהירותו וכשיש מסך מבדיל אז יכולים לקבל את האור אחר שנתעלם ההארה קצת ע"י מסך

Por ejemplo, una luz intensa cuya gran luminosidad impide mirarla; pero cuando hay una pantalla que la separa, entonces se puede recibir la luz, una vez que la pantalla ha ocultado un poco la iluminación.

וכמו דבר חכמה ושכל גדול אין יכולים להסביר לפני קטן בחכמה כ"א ע"י לבוש ומשל אז מבין הדבר כמו"כ [כמו כן] נקראים מצות לבושין שהם ג"כ בחי' משל.

Asimismo, un concepto de sabiduría y gran intelecto no puede explicarse a quien tiene poca sabiduría salvo mediante una vestidura y una parábola; entonces comprende el concepto. Del mismo modo, las mitzvot son llamadas vestiduras, pues ellas también pertenecen a la categoría de parábola.

8 וכמ"ש משל הקדמוני היינו שיהי' [שיהיה] התגלות עצם רצון אור א"ס זה א"א שיכול לבוא לידי גילוי לשום נברא רק ע"י התלבשות רצונו ית' בעשיי' [בעשייה] גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] מעשה המצוה.

Como está escrito: «la parábola del Primordial»: es decir, que se revele la esencia misma de la voluntad de la Luz Infinita (Or Ein Sof); esto no puede llegar a revelarse a ningún ser creado, salvo mediante el revestimiento de Su voluntad, bendito sea, en una acción física: el acto de la mitzvá.

ולכן נק' המצות לבושין ושרש המצות גבוה מאד ששרשם מבחי' כתר עליון תר"ך עמודי אור.

Por eso las mitzvot son llamadas vestimentas. Y la raíz de las mitzvot es muy elevada, pues proviene del nivel del Kéter (la Corona) Supremo, los 620 pilares de luz.

9 ונשתלשלו ע"י שערות וכו' עד שנשתלשלו למטה בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] ציצית וסוכה ובהם דוקא נתגלה רצונו ית' סוף מעשה במחשבה תחלה נעוץ תחב"ס [תחלתן בסופן] דפעם א' נאמר בראשי' [בראשית] ברא כו' השמים ואת הארץ שמים תחלה.

Y descendieron en una cadena por medio de los «cabellos», etc., hasta llegar abajo a la acción física: los tzitzit (flecos rituales) y la sucá (cabaña ritual); y es precisamente en ellos donde se revela Su voluntad, bendito sea. «El final de la acción está primero en el pensamiento»; «su comienzo está enclavado en su final». Pues en un lugar se dice: «Al principio [D'os] creó, etc., los cielos y la tierra»: primero, los cielos.

10 וכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. ארץ תחלה. כאן במעשה. וכאן במחשבה.

Y está escrito: "El día en que Havaiá Elokim hizo la tierra y los cielos": la tierra primero. Uno [habla] de la acción, y el otro, del pensamiento.

ודרך כלל שמים הוא בחי' רוחניות. וארץ בחי' גשמיות ובמעשה קדמה שמים כי בדרך השתלשלות הרוחניות מחיה ומהוה בחי' גשמיות אבל במחשבה קדמה בחי' גשמיות סוף מעשה במח"ת [במחשבה תחלה] כי התגלות האור מסוכ"ע.

En términos generales, los cielos representan el aspecto espiritual, y la tierra, el aspecto físico. En la acción, los cielos vinieron primero, pues en el orden de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), lo espiritual da vida a lo físico y lo hace existir; pero en el pensamiento, lo físico vino primero: "el fin de la acción está primero en el pensamiento", pues la revelación de la luz proviene de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin).

11 וגילוי הרצון תר"ך עמודי אור הוא ע"י קיום רצונו בדברים גשמיים ממש אשר שרשם מעולם התהו ובהם דוקא מתלבש רצה"ע [רצון העליון].

Y la revelación de la voluntad —los 620 pilares de luz— se produce al cumplir Su voluntad mediante cosas verdaderamente físicas, cuya raíz se encuentra en el Mundo de Tohu; y precisamente en ellas se reviste la voluntad suprema.

ולכן המצות הם לבושים אשר על ידם תוכל הנשמה להשיג ולהנות התענוג והזיו בג"ע [בגן עדן].

Por lo tanto, las mitzvot son vestiduras a través de las cuales el alma puede aprehender y disfrutar del deleite y el resplandor en el Gan Eden.

12 ולזה המצות הם כמו לבוש שענין הלבוש הוא שאינו בא באדם להיות לו חיות פנימי כמו מזון שנעשה לאחדים ממש עם האדם ומחיה אותו

Por esta razón, las mitzvot son como una vestimenta, pues la naturaleza de una vestimenta es que no penetra en la persona para convertirse en su fuerza vital interior, como sí lo hace el alimento, que se vuelve verdaderamente uno con la persona y le da vida.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] צ"ל שיש במלבושין מעלה יתירה ששרשם מבחי' מקיפים.

Y, sin embargo, debe decirse que las vestimentas tienen una cualidad superior, pues su raíz proviene del nivel de los makifim [luces circundantes].

13 ולבעבור זה הוא מקיף על האדם ומגין עליו ומשמרו כמו"כ [כמו כן] מעשה המצות אשר שרשם הם מבחי' מקיפים כתר עליון

Por esta razón [una vestimenta] circunda a la persona, la protege y la resguarda. Del mismo modo, la acción de las mitzvot, cuya raíz proviene del nivel de las [luces] circundantes, Kéter Supremo (la Corona);

לכן לא בא התגלותם למטה בבחי' אור פנימי רק בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] ממש וכידוע שמה שבשרשו יותר גבוה נופל למטה יותר.

por eso, su revelación no desciende como luz interior, sino únicamente en la acción física concreta; y, como es sabido, aquello cuya raíz es más elevada cae más abajo.

אכן ע"י מעשה המצות נעשה בחי' מקיף ומסך שע"י המצות תוכל להתענג בתענוג אא"ס [אור אין סוף] וזהו תכלית ירידת הנשמה ירידה צורך עלייה

En efecto, mediante la acción de las mitzvot se genera una [luz] circundante y una pantalla, de modo que, por medio de las mitzvot, [el alma] pueda deleitarse en el deleite de la Luz Infinita (Or Ein Sof). Y este es el propósito del descenso del alma: un descenso en aras de un ascenso.

ע"י עשיית המצוה תוכל לקבל האור והתענוג ע"י מסך הנ"ל אשר מתלבשת הנשמה בג"ע [בגן עדן] בלבושי המצות ומחמת כי המצות שרשם מגולגלתא וכ"ע [וכתר עליון].

Mediante la realización de la mitzvá, el alma puede recibir la luz y el deleite a través de la pantalla mencionada antes, pues en el Gan Eden el alma se reviste con las vestimentas de las mitzvot; y dado que la raíz de las mitzvot proviene de Gulgalta [«cráneo»] y de Kéter Supremo,

לכן ע"י קיום המצות רצונו ית' והיום לעשותן ולמחר לקבל שכרם בג"ע [בגן עדן] אשר יתגלה אורן אז כשתתלבש הנשמה בלבוש המצות תתענג הנשמה בתענוג אוא"ס [אור אין סוף] בלתי בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ע"י מסך ולבוש המצות כנ"ל.

por eso, mediante el cumplimiento de las mitzvot, que son Su voluntad, bendito sea: "hoy es para hacerlas y mañana para recibir su recompensa" en el Gan Eden, donde entonces se revelará su luz. Cuando el alma se revista con la vestimenta de las mitzvot, disfrutará del deleite de Or Ein Sof, que no tiene límite, por medio de la pantalla y la vestimenta de las mitzvot, como se explicó antes.

אשר הם בחי' ממוצעי' ששרשם נעלה מכ"ע [מכתר עליון] ונשתלשלו למטה בדברים גשמיי' [גשמיים] (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ ואברהם זקן בא בימים):

Pues son intermediarias, cuya raíz es elevada y proviene de Kéter Supremo, y descendieron en una cadena hasta abajo, a las cosas físicas (y vean lo escrito antes sobre el versículo «Y Avraham era anciano, entrado en días»).

14 וזהו ענין מראות הצובאות כי ענין מראה הוא זכוכית שרואין בה.

Y este es el significado de «los espejos de las mujeres que se habían congregado»: pues un espejo (mar'ah) es un vidrio en el que uno ve.

אכן נאמר מראות לשון רבים כי יש ב' מראות. אספקלריא המאירה. היינו זכוכית הבהירה אשר ע"י יכולין לראות מרחוק אור ישר.

Sin embargo, se dice «espejos», en plural, porque hay dos [clases de] espejos. [Uno es] el espejo luminoso (aspaklaria hame'irah), es decir, un vidrio transparente a través del cual se puede ver desde lejos con luz directa.

15 וזהו ההפרש בין משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] לכל הנביאים שבמשה נאמר ומרא' ולא בחידות ונכתב ומראה בסגו"ל שהוא לשון דכר והוא אספקלריא המאירה אשר על ידה אף דבר הרחוק מהאדם רואין אותו דרך אור ישר.

Y esta es la diferencia entre Moshe, nuestro maestro, que la paz sea con él, y todos los profetas: de Moshe se dice: "u-mar'é, y no en enigmas". Mar'é está escrito con segol, que es una forma masculina; es el espejo luminoso, por medio del cual incluso algo alejado de una persona se ve con luz directa.

כמו כן מעשה המצוה אשר נתלבשה הנשמה בג"ע [בגן עדן] בלבוש המצות ע"י לבוש הנ"ל שע"י מעשה מצות הנ"ל יכולה הנשמה ליהנות מזיו השכינה בג"ע [בגן עדן].

Así también, el acto de la mitzvá, en cuyo ropaje está revestida el alma en el Gan Eden: mediante ese ropaje, mediante el acto de estas mitzvot, el alma puede disfrutar del resplandor de la Shejiná (la Presencia Divina) en el Gan Eden.

16 וליהנות מאורו ית' כמו באספקלריא המאירה אור ישר אשר נמשך ונתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ממעלה למטה בג"ע [בגן עדן]. ומשה רבינו ג"כ לא הי' [היה] רואה בלי אספקלריא הנ"ל.

y disfrutar de Su luz, bendito sea Él, como a través del espejo luminoso, con luz directa, mediante la cual la Luz Infinita (Or Ein Sof) es atraída hacia abajo y se revela de arriba abajo en el Gan Eden. Moshe, nuestro maestro, tampoco veía sin este espejo.

וכמ"ש ומראה ולא בחידות והיינו באספקלרי' [באספקלריא] המאירה אשר בלא אספקלריא לא היה יכול להשיג בחי' אא"ס [אור אין סוף]. אכן שאר הנביאים ראו במראה בקמ"ץ אספקלריא דלא נהרא וביד הנביאים אדמה.

Como está escrito: «u-mar'eh, y no en enigmas»; es decir, a través del espejo luminoso, pues sin un espejo no habría podido aprehender el nivel de la Luz Infinita (Or Ein Sof). Pero los demás profetas vieron mediante una mar'ah [espejo] con kamatz [signo vocálico], el espejo que no brilla; [como dice:] «y por medio de los profetas me asemejo».

17 וענין אספקלריא שאינה מאירה הוא הנק' שפיגי"ל דהיינו שיש מסך וכסוי על הזכוכית אבל המסך אינו דבר עב שהוא מסתיר לגמרי ומכסה האור רק דבר דק וקלוש היינו צפוי כסף הידוע.

Y el espejo que no ilumina es lo que se llama spiegel [espejo]: es decir, hay una pantalla y una cubierta sobre el vidrio; pero la pantalla no es algo grueso que oculte y cubra por completo la luz, sino solamente algo delgado y tenue, a saber, el conocido recubrimiento de plata.

18 ואז כשרואין בו באספקלריא הנ"ל נמשך ממנו או"ח [אור חוזר] אבל אין יכולים לראות דרך הזכוכי' באוי"י [באור ישר]

Y entonces, cuando uno mira en este espejo, de él se atrae luz reflejada, pero no se puede ver a través del vidrio mediante luz directa.

ולכן אין רואין מהות הדבר הנראה ועצמותו כמו ע"י אספקלריא המאירה כי אם רק דמות לבד נראה ע"י אספקלריא שאינה מאירה.

Y por eso no se ve la esencia y el ser mismo de aquello que se ve, como a través del espejo luminoso; solo se ve una semejanza a través del espejo que no brilla.

אמנם יש באספקלריא שאינה מאירה מעלה א' גבוה במדרגה שיכולין לראות עצמו וגם לראות מאחוריו כידוע מה שאין יכולין לראות באספקלריא המאירה וזהו ארץ קדמה ודו"ק [ודוק].

Sin embargo, el espejo que no brilla tiene una cualidad que es superior en rango: uno puede verse a sí mismo y también ver lo que hay detrás de uno, como es sabido, cosa que no se puede ver a través del espejo luminoso. Y este es [el significado de] "la tierra vino primero"; considérese esto detenidamente.

ועד"ז תירצו בגמ' [בגמרא] ביבמות (ספ"ד [סוף פרק ד']) דישעיה שאמר וארא את ה' היינו באספקלריא שאינה מאירה שבה יוכל לראות את ה'. משא"כ באספקלריא המאירה כתיב כי לא יראני כו'.

Y de este modo respondieron en la Guemará, en Yevamos (final del capítulo 4), que Yeshayahu, quien dijo: "Y vi a D'os", [vio] a través del espejo que no brilla, en el cual podía ver a D'os; mientras que acerca del espejo luminoso está escrito: "Porque ningún hombre me verá, etc."

וענין אספקלריא דלא נהרא הוא בחי' בכל מאדך היינו ענין ירידת הנשמה בגוף ירידה צורך עלייי [עלייה] להפך נה"ב [נפש הבהמית]

Y el espejo que no brilla corresponde al nivel de "con todas tus fuerzas"; es decir, al descenso del alma al cuerpo, un descenso en aras de un ascenso, para transformar el alma animal;

וע"י בחי' אתכפיא ואתהפכא בכל מאדך בלי גבול למעלה מן הכלי אז נמשך מלמעלה ג"כ שלא כסדר ודרך השתלשלות מאיר אור עליון.

y mediante el sometimiento y la transformación [del alma animal], "con todas tus fuerzas", sin límite, más allá de la vasija, también se atrae desde arriba —de manera no ordenada y no por la vía de la cadena descendente— la iluminación de una Luz suprema.

19 וזהו אספקלריא דלא נהרא דהיינו ע"י דבר מסך ומבדיל שאין מאיר האור דרך ישר היינו שנה"ב [שנפש הבהמית] הוא מכסה ומסתיר האור.

Y esto es el espejo que no brilla: es decir, por medio de algo que hace de pantalla y separa, de modo que la luz no brilla directamente; esto es, el alma animal cubre y oculta la luz.

אכן אין הדבר המבדיל מסך עב שהוא מסתיר לגמרי רק יכול לאתכפייא ולאתהפכא אז נעשה מזה בחי' או"ח [אור חוזר]

Sin embargo, lo que separa no es una pantalla gruesa que lo oculte por completo; más bien, puede ser sometido y transformado, y entonces de ello surge luz reflejada,

כמו בזכוכית שע"י המסך המסתיר נוסף ע"י או"ח [אור חוזר] חדש שלא היה מקודם שהי' [שהיה] המסך הנ"ל ויכול לראות אח"ז [אחר זה] אור חדש היינו שיכול לראו' [לראות] גם מאחוריו.

como en el caso del vidrio, donde, por medio de la pantalla que oculta, se añade una nueva luz reflejada que no existía antes de que estuviera allí dicha pantalla, y entonces uno puede ver una luz nueva; es decir, también puede ver lo que está detrás de uno.

כמו"כ [כמו כן] אחר שנתהפכ' [שנתהפכה] נה"ב [נפש הבהמית] אז ע"י בחי' בכל מאדך נתוסף אור המאיר ג"כ יותר מקודם שהיתה הנשמה בגוף ירידה צורך עליי' [עלייה]

Del mismo modo, después de que el alma animal ha sido transformada, por medio de «con todas tus fuerzas» se añade una luz que brilla también más que antes de que el alma estuviera en el cuerpo: un descenso con el propósito de un ascenso.

שע"י אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לעילא לעילא ומאיר שלא ע"פ סדר השתלשלות וזה נק' אספקלריא דלא נהרא (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ אעשה לו עזר כנגדו)

Pues cuando la sitra ajra (el otro lado) es sometida, la gloria del Santo, bendito sea, asciende cada vez más alto, y brilla sin seguir el orden de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut); y esto se llama el espejo que no brilla (y véase lo escrito arriba acerca de «Le haré una ayuda frente a él»).

וענין גילוי זה י"ל [יש לומר] ע"ד שנתבאר במ"א פי' קדושתי למעלה מקדושתכם דמאי קמ"ל [קא משמע לן] פשיטא. אלא דר"ל [דרוצה לומר] כי המצות הם מבחי' כתר כמש"ל [כמה שכתוב לעיל]. וזהו קדושתכ' [קדושתכם] אשר קדשנו וכו'. ונודע שהכתר כלול מב' פרצופים. היינו בחי' עתיק זהו בחי' תחתונה שבמאציל ובחי' א"א זהו שרש הנאצלים.

Y esta revelación puede entenderse según lo explicado en otro lugar acerca del significado de «Mi santidad está por encima de la santidad de ustedes»: ¿qué nos enseña esto? ¡Es obvio! Más bien, significa que las mitzvot provienen del nivel de Kéter (la Corona), como se explicó arriba, y esto es «la santidad de ustedes»: «Quien nos ha santificado, etc.». Y es sabido que Kéter comprende dos partzufim (configuraciones): el nivel de Atik, que es el nivel inferior dentro del Emanador, y el nivel de Arich Anpin, que es la raíz de los emanados.

20 ועז"א [ועל זה אמר] יכול כמוני. היינו בחי' תחתונה שבמאציל שהוא עתיק. ת"ל [תלמוד לומר] כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם שהמצות ממשיכים מבחי' א"א

Y acerca de esto dice: «¿Podría ser como Yo?», es decir, el nivel más bajo dentro del Emanador, que es Atik. El versículo enseña: «Pues Yo soy santo»: Mi santidad está por encima de la santidad de ustedes, porque las mitzvot hacen descender desde el nivel de Arij Anpín,

משא"כ עתיק נק' עתיק יומין שנעתק ונבדל מבחי' היומין שהם הלבושים הנעשים מהמצות

mientras que Atik recibe el nombre de Atik Yomín (el Anciano de los Días) porque está apartado (ne'etak) y separado del nivel de los «días», que son las vestiduras hechas a partir de las mitzvot,

שעז"נ [שעל זה נאמר] מי האיש כו' אוהב ימים לראות טוב סומע"ט [סור מרע ועשה טוב] והיינו בבחי' א"א משא"כ בחי' עתיק יומין הוא בחי' קדושתי למעלה כו'

acerca de lo cual se dice: «¿Quién es el hombre, etc., que ama los días para ver el bien?». [Y luego,] «Apártate del mal y haz el bien». Esto corresponde al nivel de Arij Anpín; en cambio, el nivel de Atik Yomín es el nivel de «Mi santidad está por encima, etc.»

אך ע"י בירור נה"ב [נפש הבהמית] בכל מאדך נמשך גילוי מבחי' זו כו' כי זהו ענין במקום שבעלי תשובה עומדים כו' בחילא יתיר בחי' בכל מאדך כו':

Pero, mediante la refinación del alma animal «con todas tus fuerzas», se atrae una revelación desde este nivel, etc. Pues este es el sentido de «En el lugar donde se encuentran los baalei teshuvá [quienes retornan], etc.», con una fuerza superior, el nivel de «con todas tus fuerzas», etc.

21 ולתוספת ביאור בענין הלבושים לנשמה בג"ע [בגן עדן] יובן ע"פ מה שפי' בזוה"ק [בזוהר הקדוש] ס"פ תולדות שהמלאכים בירידתם לעוה"ז מתלבשים בלבוש כי להיותם רוחניים לכן כדי שיומשכו בעולם השפל הוא ע"י לבוש כו'.

Y para explicar más ampliamente las vestiduras del alma en Gan Eden [el Jardín del Edén], esto se entenderá a partir de lo que se explica en el santo Zohar, al final de la parashá Toldot: cuando los ángeles descienden a este mundo, se visten con una vestidura; pues, dado que son espirituales, para que puedan llegar al mundo inferior es necesario que lo hagan por medio de una vestidura, etc.

וכך יובן בהפוך שכדי שהנשמה תשיג ותהנה מזיו השכינה צ"ל ג"כ ע"י לבוש רוחני כנ"ל.

Y así se entenderá a la inversa: para que el alma capte y disfrute del resplandor de la Shejiná (la Presencia Divina), también debe hacerlo por medio de una vestidura espiritual, como se explicó arriba.

אך לכאורה אין המשל דומה שהרי הנשמה היא עצם רוחני וא"כ למה צריכה ללבוש בשביל להשיג הזיו כו'.

Pero, a primera vista, la analogía no parece adecuada, pues el alma es una entidad espiritual; entonces, ¿por qué necesita una vestidura para captar el resplandor, etc.?

אך הענין הוא כי רוחניות וגשמיות שניהם נבראים ומחודשים מאין ליש משא"כ זיו השכינה שהוא גילוי אלקות ממש כמ"ש בפ' חיי שרה ע"פ ואברהם זקן.

Pero la explicación es que tanto lo espiritual como lo físico son creados y surgen de la nada a la existencia, mientras que el resplandor de la Shejiná es una revelación de la divinidad misma, como [se explica] en la parashá Jayei Sarah, sobre el versículo: "Y Avraham era anciano".

והרי האלקות הוא למעלה מרוחניות כמו שהוא למעלי' [למעלה / למעלת] מגשמיות שהרי אין ערוך הנבראים לגבי הבורא:

Y la divinidad está por encima de lo espiritual, así como está por encima de lo físico, pues los seres creados no tienen comparación con el Creador.

22 וזהו המגביהי כו' המשפילי כו'. לכן כדי שתשיג גילוי זה ממש א"א להיות כ"א ע"י לבוש ממעשה המצות כו'

Y esto es [la intención de] "Quien está entronizado en lo alto, etc., quien mira hacia abajo, etc." Por lo tanto, para que [el alma] aprehenda esta revelación misma, esto solo es posible por medio de una vestidura formada por la acción de las mitzvot, etc.

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] צדיקי' [צדיקים] יושבים ועטרותיה' בראשיהם ונהנים מזיו פי' נהנין מזיו הוא גילוי מהות הזיו ממש וזהו כענין הראיה באספקלריא המאירה שהוא השגת המהות ממש ע"י הלבושים מהמצות.

Ahora bien, nuestros Sabios dijeron: "Los justos se sientan con sus coronas sobre sus cabezas y disfrutan del resplandor". "Disfrutar del resplandor" significa una revelación de la esencia misma del resplandor; y esto es como ver a través del espejo luminoso, que es la aprehensión de la esencia misma por medio de las vestiduras de las mitzvot.

אך עטרותיהם הוא בחי' מקיף והוא בחי' שלמעלה מזיו וההארה המושגת להם

Pero "sus coronas" es el nivel de la [luz] circundante, y es un nivel superior al resplandor y la iluminación que aprehenden.

לפיכך אין נמשכת בבחי' גילוי כ"א ע"ד הראי' [הראיה] ע"י אספקלריא שאינה מאירה שאין מושג המהות של הנראה רק ע"ד וביד הנביאים אדמה כו'.

Por lo tanto, no se atrae en forma revelada, sino únicamente a la manera de ver a través del espejo que no ilumina, en el que no se aprehende la esencia de lo que se ve, sino solo a la manera de "y por medio de los profetas Me hago semejante, etc.".

ולכן נק' עטרה. (ועמ"ש לקמן בפסוק צאינה וראינה וגו' בעטרה וגו'. וזה נמשך ע"י בכל מאדך כנ"ל):

Y por eso se la llama corona. (Y véase lo escrito más adelante sobre el versículo "Salgan y vean, etc., con la corona, etc.". Y esto se atrae mediante "con todas tus fuerzas", como se explicó arriba.)

23 וזהו ענין נר מצוה וענין נר אלקים נשמת אדם היינו ב' בחי' נר. א' הוא אספקלריא המאירה. והב' אספקלריא שאינה מאירה.

Y este es el significado de "una mitzvá es una lámpara" y de "La lámpara de D'os es el alma del hombre": son dos clases de lámpara. Una es el espejo luminoso, y la segunda, el espejo que no ilumina.

והענין כי הנה בנר יש שמן ופתילה וב' גווני אור. נהורא אוכמא שעל הפתילה ונהורא חיורא.

Y la explicación es que en una lámpara hay aceite y una mecha, y dos tonalidades de luz: la luz oscura sobre la mecha y la luz blanca.

24 והנה האור שהוא עיקר הנר הוא נאחז בפתילה דוקא. אבל השמן בלתי אפשר שיאחז בו האור בעצמו כ"א ע"י הפתילה ומ"מ השמן הוא הנכלה בהאור וע"י פתילה א' נכלה שמן הרבה כו'.

Ahora bien, la luz, que es la esencia de la lámpara, se aferra específicamente a la mecha. Pero la luz no puede aferrarse al aceite mismo sino por medio de la mecha; y, sin embargo, es el aceite el que se consume en la luz, y por medio de una sola mecha se consume mucho aceite, etc.

25 וכך הנה מעשה המצות בעוה"ז הם בחי' השמן כמ"ש בזוהר בינוקא דבלק. והיינו שמן משחת קדש ששרשו בח"ע [בחכמה עילאה] ורצון העליון

Y así también, la realización de las mitzvot en este mundo corresponde al nivel del aceite, como se afirma en el Zohar, en [la sección del] Yanuka [niño sabio] de Balak; es decir, el aceite de la unción sagrada, cuya raíz se encuentra en la Jojmá (sabiduría) suprema y en la voluntad suprema.

אך שנשתלשלו וירדו בגשמיות בעוה"ז ע"כ אין דרך שיאחז בהם אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כ"א ע"י הפתילה שהיא הנפש האלקית המקיים המצות ואז הוא הממשיך בהם גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

Pero, como descendieron en una cadena y llegaron a la materialidad en este mundo, la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, no puede aferrarse a ellas sino por medio de la mecha, que es el alma divina que cumple las mitzvot; entonces es [el alma] la que atrae a ellas la revelación de la Luz Infinita, bendito sea.

וכמ"ש אשר יעשה אתם האדם שהאדם הוא העושה אותן למצות שממשיך בהן אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה. משא"כ חסד לאומים.

Como está escrito: "que el hombre las haga", pues el hombre es quien las convierte en mitzvot, atrayendo a ellas la Luz Infinita, bendito sea; no así «la bondad de las naciones».

26 וזהו ותורה שם בישראל. והיינו ע"י שיש בנפש בחי' מס"נ [מסירות נפש] באחד בק"ש [בקריאת שמע] שהוא בחי' בטול לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה.

Y esto es [el sentido de] "y puso una Torá en Israel": es decir, porque en el alma existe el aspecto del autosacrificio (mesirut néfesh) en [decir] "Uno" en el Shemá, que es el aspecto de la autoanulación (bitul) ante la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea.

וזהו כמשל הפתילה שבה נאחז האור. והיינו ע"י בטול זה כו' משא"כ בשמן כי הנפש היא רוחנית ויש בה בטול זה משא"כ במעשה המצות עצמן לא שייך לומר כן

Y esto es como la analogía de la mecha, en la que se prende la luz; es decir, por medio de esta autoanulación, etc., lo cual no ocurre con el aceite, pues el alma es espiritual y posee esta autoanulación, mientras que no puede decirse lo mismo de la acción misma de las mitzvot.

ולכן האור נאחז בפתילה דוקא אלא שבה ועל ידה נמשך גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במעשה המצות שמדברים גשמיים

Por eso la luz se prende específicamente de la mecha; sin embargo, en ella y por medio de ella se atrae la revelación del Or Ein Sof, bendito sea, a la acción de las mitzvot, que se realizan con cosas físicas;

והוא כמשל השמן הנכלה באור.

y esto es como la analogía del aceite que se consume en la luz.

וע"י פתילה א' נכלה שמן הרבה היינו כי נשמה א' מקיים ועושה מצות רבים לאין שיעור בשני חייו.

Y por medio de una sola mecha se consume mucho aceite: es decir, un alma cumple y lleva a cabo incontables mitzvot durante los años de su vida.

27 והנה מהשמן נמשך הנהורא חיורא שהוא כענין בחי' אספקלריא המאירה היינו בחי' אור ישר. והוא בחי' תר"ך עמודי אור כנ"ל. והנהורא אוכמא נמשך מהפתילה כי נהורא אוכמא היא בחי' אספקלריא שאינה מאירה.

Ahora bien, del aceite se extrae la luz blanca, que es como el nivel del espejo luminoso, es decir, el nivel de la luz directa; y este es el nivel de los 620 pilares de luz, como se explicó arriba. Y la luz oscura se extrae de la mecha, pues la luz oscura es el nivel del espejo que no ilumina.

28 והוא ענין אהבת בכל מאדך שנמשך מצד התהפכות נה"ב [נפש הבהמית]. כי הפתילה היא נה"א [נפש האלקית] המלובשת בנה"ב [בנפש הבהמית].

Y este es el concepto del amor «con toda tu fuerza», que se atrae a partir de la transformación del alma animal. Pues la mecha es el alma divina investida en el alma animal.

כי זה שהנשמה נק' פתילה הוא דוקא בהתלבשותה בגוף שאז נק' היא פתילה לגבי המצות שהם הנק' שמן לומר שהאור נאחז בפתיל' [בפתילה] דוקא כי אז בירידתן למטה הרי הנפש רוחנית והמצות גשמיות.

Pues el alma es llamada mecha específicamente cuando está investida en el cuerpo; entonces es llamada mecha en relación con las mitzvot, que son llamadas aceite; es decir, que la luz se aferra precisamente a la mecha, pues entonces, al descender abajo, el alma es espiritual y las mitzvot son físicas.

משא"כ בעלותן למעלה בג"ע [בגן עדן] הרי אדרבה האו"ס [האור אין סוף] נתגלה לנפש ע"י אמצעות הלבושים הנעשים ממעשה המצות

Pero cuando ascienden arriba, al Gan Edén, ocurre lo contrario: la Luz Infinita (Or Ein Sof) se revela al alma por medio de las vestiduras hechas a partir de la acción de las mitzvot.

א"כ אז המצות הם כמו בחי' פתילה והנפש היא השמן הנכלה באו"ס [באור אין סוף] ב"ה ע"י אמצעות הפתילה הם לבושים מהמצות וכו'. אבל בעוה"ז נהפוך הוא שהנשמה נק' פתילה.

Entonces, las mitzvot son como el aspecto de la mecha, y el alma es el aceite que se consume en el Or Ein Sof, bendito sea, por medio de la mecha, es decir, las vestiduras hechas de las mitzvot, etc. Pero en este mundo es a la inversa: el alma es llamada mecha.

29 וכיון שכן שאינו נק' פתילה כ"א בהתלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית] לכן נמשך ממנה נהורא אוכמא היא בחי' בכל מאדך וכו' בחי' או"ח [אור חוזר]

Y puesto que es así, que [el alma] solo es llamada mecha cuando está investida en el alma animal, por eso de ella se atrae la luz oscura, que es el nivel de "con todas tus fuerzas", etc., el nivel de luz reflejada.

וממעשה המצות נמשך נהורא חיורא הוא בחי' שמחה של מצוה ושניהם כא' [כאחד] טובים שיש מעלה יתירה בזה כו' ויש וכו' כנ"ל בענין אספקלרי' [אספקלריא] המאירה ושאינה מאירה.

Y de la acción de las mitzvot se atrae la luz blanca, que es el nivel de la alegría de una mitzvá. Y ambas son buenas por igual, pues en esto hay una cualidad superior, etc., y también la hay, etc., como se explicó arriba respecto del espejo luminoso y el que no ilumina.

וזהו שהנשמה נק' נר וגם המצות נק' נר.

Y por eso el alma es llamada lámpara, y también las mitzvot son llamadas lámpara.

והיינו כי הנשמה היא בחי' הפתילה (בהתלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית]) והמצות הם בחי' השמן וע"ז נמשך ב' בחי' אור וכמ"ש ואהבת בגימטריא ב"פ [ב' פעמים] אור. הוא בחי' בכל מאדך ושמחה של מצוה

Es decir, el alma es el nivel de la mecha (cuando está investida en el alma animal) y las mitzvot son el nivel del aceite; mediante esto se atraen dos clases de luz, como está escrito: "veahavta" ("y amarás"), cuyo valor numérico es el doble de "or" (luz): esto es el nivel de "con todas tus fuerzas" y la alegría de una mitzvá.

וכמו שבהדלקת הנר מתחלה נמשך ועולה האור שסביב הפתילה שהוא נהורא אוכמא. ואח"כ נמשך ומתגלה הנהורא חיורא.

Y así como al encender una lámpara, primero se atrae y asciende la luz que rodea la mecha, que es la luz oscura, y después se atrae y se revela la luz blanca,

כן מתחלה צ"ל ההעלאה בבחי' בכל מאדך. ואז רוח אייתי רוח ואמשיך רוח גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה על ידי מעשה המצות:

así también, primero debe haber un ascenso en el nivel de "con todas tus fuerzas", y entonces "el espíritu suscita espíritu y atrae espíritu": la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, mediante la acción de las mitzvot.

30 והנה ענין העלאת הנרות שהיו במקדש ז' נרות הוא כנגד שבעה מדרגות שיש בכללות עובדי ה'.

Ahora bien, el asunto del encendido de las lámparas que había en el Santuario —siete lámparas— corresponde a siete niveles que existen, en conjunto, entre quienes sirven a D'os.

יש שעבודתו בבחי' אהבה. ויש שעיקר עבודתו בבחינת יראה כו'. ונמשכים מבחי' שבעה רועים המפרנסים כללות נשי"י [נשמות ישראל]

Hay quien sirve en el modo del amor, y hay quien tiene como servicio principal el modo del temor, etc. Estos provienen del nivel de los siete pastores que sustentan a todas las almas de Israel.

(דאע"פ [דאף על פי] שכל אחד מקבל מכל השבעה רועים מ"מ יש מי שבחי' זו גוברת בו יותר כו' כמ"ש בזוהר בנוי דאברהם כו' בנוי דיצחק כו').

(Pues, aunque cada uno recibe de los siete pastores, no obstante, hay quien tiene esta cualidad más predominante, etc., como se afirma en el Zohar: "los hijos de Avraham, etc., los hijos de Yitzchak, etc.").

וענין שמונה נרות דחנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם

Y las ocho lámparas de Janucá corresponden a los ocho príncipes de los hombres,

וכמ"ש במיכה (סימן ה) אשור כי יבא בארצנו וכו' והקמונו עליו שבעה רועים ושמנה נסיכי אדם

como está escrito en Michah (capítulo 5): "Cuando Asiria venga a nuestra tierra, etc., levantaremos contra él siete pastores y ocho príncipes de los hombres".

ובגמ' [ובגמרא] דסוכה (דף נב:) פי' שבעה רועים אברהם יעקב משה כו'. ושמונה נסיכי אדם ישי ושאול כו' ומשיח ואליהו.

Y en la Guemará de Sukkah (52b) se explica que los siete pastores son Avraham, Yaakov, Moshe, etc., y que los ocho príncipes de los hombres son Yishai y Shaul, etc., así como Mashiach y Eliyahu.

ולהבין זה שהנרות דחנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם. והענין כי הנה רועה יש בו ב' פירושים. הא' לשון מפרנס לאחרים כמו רועינו זוננו.

Y para comprender esto, que las lámparas de Janucá corresponden a los ocho príncipes de los hombres: el asunto es que "pastor" tiene dos significados. El primero es en el sentido de sustentar a otros, como en "re'enu, zunenu" ("apaciéntanos, aliméntanos").

31 והב' שהוא רועה את עצמו ר"ל [רוצה לומר] שמתפרנס כמו והאתונות רועות על ידיהן וכן בגמ' [בגמרא] רועה בשדות וכיוצא.

Y el segundo consiste en que se apacienta a sí mismo, es decir, se sustenta, como en "y las burras pastaban a su lado", y asimismo en la Guemará, "pastando en los campos", y expresiones similares.

וכן בענין השבעה רועים יש ב' בחי' אלו כי הן המפרנסים כנ"ל [כנסת ישראל]. אברהם באהבה כמ"ש אברהם אוהבי ששרשו מחסד עליון שהוא בחי' אהבה ומשפיע מבחי' זו לכנס"י [לכנסת ישראל] ומרע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] משפיע בחי' דעת כו'.

Y asimismo, en relación con los siete pastores, existen estos dos aspectos, pues ellos son quienes sustentan a la Comunidad de Israel: Avraham, con amor, como está escrito: "Avraham, que me amó", cuya raíz proviene del Jésed (bondad) supremo, que es el nivel del amor, y transmite a la Comunidad de Israel desde este nivel; y Moshe, nuestro maestro, que la paz sea con él, imparte el nivel de Daat (conocimiento), etc.

32 ונקרא רעיא מהימנא שמפרנס את האמונה על ידי שממשיך דעת ה'. ויעקב משפיע רחמים.

Y se lo llama el Pastor fiel (ra'aya mehemna), pues sostiene la emuná, la fe, al transmitir el conocimiento de D'os. Y Yaakov brinda compasión.

ואמנם הנה ע"י שמפרנסים לכנס"י [לכנסת ישראל] הם מתפרנסים ג"כ כי מודעת זאת שא"ס ב"ה מרומם ומתנשא לאין קץ מבחי' חכמה ומדות כמאמר דלאו מכל אינון מדות איהו כלל.

Y, en efecto, al sustentar a la Comunidad de Israel, ellos también son sustentados. Pues es sabido que el Infinito (Ein Sof), bendito sea, está exaltado y elevado sin límite por encima del nivel de Jojmá (sabiduría) y de los atributos emocionales (midot), como dice la expresión: "Él no es en absoluto ninguno de esos atributos".

33 וכדי שיומשך גילוי אור א"ס ב"ה במדות עליונות הוא כפום עובדיהון דב"נ [דבני נשא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] באהבה

Y para que la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, se atraiga hacia los atributos Superiores, depende de las acciones de los seres humanos: por medio de un despertar desde abajo en amor,

אזי כמים הפנים נמשך למעלה ג"כ גילוי אור א"ס ב"ה במדת אהבה וחסד להיות אהבתי אתכם כו'

entonces, «como el agua [refleja] el rostro frente al rostro», también se atrae arriba una revelación de la Luz Infinita, bendito sea, en el atributo del amor y Jésed (bondad), de modo que sea «Yo los he amado, etc.»

ונמצא ע"י שהשבעה רועים משפיעים אהוי"ר [אהבה ויראה] לנש"י [לנשמות ישראל] ע"י האהוי"ר [האהבה ויראה] שמתעורר בנש"י [בנשמות ישראל] נמשך תוספת אור וגילוי מא"ס ב"ה בהמדות עליונות

Así, cuando los siete pastores imparten amor y temor a las almas de Israel, el amor y el temor que se despiertan en las almas de Israel atraen una luz y revelación adicionales del Infinito (Ein Sof), bendito sea, hacia los atributos Superiores,

שהם שרש בחינת הרועים והרי א"כ הם מתפרנסים ע"י כו'. וזהו אכלו רעים שהם הרועים שהם רעים למקום.

que son la raíz del nivel de los pastores; por eso, ellos se nutren de esto, etc. Y esto es [el significado de] «Coman, amigos (re'im)»: son los pastores (ro'im), que son amigos del Omnipresente.

34 והנה כמו"כ [כמו כן] יש למעלה ג"כ כמאמר ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים כו' שפרנסה זו הוא שיומשך אור א"ס להיות בבחינת כמראה אדם והיינו ע"י התורה

Ahora bien, también hay [tal sustento] arriba, como dice la expresión: "Israel sustenta a su Padre en el Cielo, etc." Este sustento consiste en que la Luz Infinita (Or Ein Sof) sea atraída para estar en el nivel de "como la apariencia de un hombre", y esto se logra mediante la Torá,

וכמ"ש לכו לחמו בלחמי שהתורה היא ג"כ בחי' לחמי כביכול דכמו שע"י הלחם יחיה האדם ותתחבר נשמתו עם גופו כך הוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ע"י התורה שהיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] שבה שורה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

como está escrito: "Vengan, coman de Mi pan", pues la Torá también es, por así decirlo, el nivel de "Mi pan". Porque así como mediante el pan una persona vive y su alma se une con su cuerpo, así también se atrae el Or Ein Sof mediante la Torá, que es el nivel de la Jojmá suprema (sabiduría), en la cual reposa el Or Ein Sof, bendito sea.

ובה ועל ידה נמשך ומתלבש במדות חסד דרועא ימינא כו' וגם נמשך מזה מזון לנפש כמ"ש ותורתך בתוך מעי.

Y en ella y por medio de ella [la luz] es atraída y se reviste en los atributos; Jésed (bondad) es el brazo derecho, etc. Y de esto también se atrae sustento para el alma, como está escrito: "y Tu Torá está dentro de mis entrañas".

35 והנה בחי' זו של הרועים היא המשכה בבחי' פנימית שזהו ענין ותורתך בתוך מעי וכמו השגת התורה שיהיה מושג ונתפס בשכלו פסק הלכה

Ahora bien, este nivel de los pastores consiste en una extensión hacia abajo de carácter interior; este es el sentido de «y Tu Torá está dentro de mis entrañas», como sucede con la comprensión de la Torá: que un dictamen halájico sea comprendido y aprehendido por el intelecto,

וכן בהתבוננות שיהיה מושג גדולת הבורא יתי כמ"ש וידעת היום כו' דע את אלקי אביך כו' ולפי השכל כך יהיה האהבה כו'.

y lo mismo sucede con la contemplación: que se comprenda la grandeza del Creador, bendito sea, como está escrito: «Conoce hoy, etc.»; «Conoce al D'os de tu padre, etc.»; y según sea el intelecto, así será el amor, etc.

36 וזהו כמשל הרועה שמאכיל ומשקה את הצאן שזהו השפעת החיות בפנימיות וכן בכל דור הם ראשי אלפי ישראל המלמדים אותם תורה.

Y esto es como la parábola del pastor que alimenta y da de beber a las ovejas, lo cual constituye la transmisión interior de fuerza vital. Así también, en cada generación hay líderes de los millares de Israel que les enseñan Torá.

וכמאמר משה שפיר קאמרת שנק' רבא משה ע"ש [על שם] שהיה מלמד תורה כו' וכן מה שהרועים מתפרנסים ע"ז הוא ג"כ השגה בפנימיות וכמו ע"ד ומתלמידי יותר מכולם.

Y como en el dicho: «Moshe, has hablado bien», en el que a Rava se lo llama Moshe porque enseñaba Torá, etc. Asimismo, el sustento que los pastores reciben por medio de esto también es una aprehensión interior, a la manera de «y de mis alumnos, más que de todos».

37 וכן למעלה מעלה הוא גילוי אוא"ס [אור אין סוף] בח"ע [בחכמה עילאה] שזהו ענין אכלו רעים כו'.

Y asimismo, en un nivel muy superior, es la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof) en la Jojmá (sabiduría) suprema; este es el significado de «Coman, amigos, etc.»

אך ענין הנסיכי אדם היינו שאינן בחי' רועים ומלמדים לישראל כמשה והאבות רק הם צדיקים תמימים כמו ישי שמת רק בעטיו של נחש.

Pero el asunto de los príncipes de los hombres es que no pertenecen a la categoría de pastores y maestros de Israel, como Moshe y los Patriarcas; más bien, son justos íntegros, como Yishai, quien murió únicamente por el consejo de la serpiente.

38 ולא מצינו זה אפילו במשה רעיא מהימנא. ועכ"ז [ועם כל זה] הרי משה הוא רבינו. וכתיב זכרו תורת משה

Y no encontramos esto ni siquiera en Moshe, el Pastor Fiel. Y, sin embargo, Moshe es "nuestro maestro", y está escrito: "Recuerden la Torá de Moshe".

משא"כ בישי שלא היה רועה ע"ד משה כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] נמצא בו מעלה יתירה שהיה תמים עד שמת רק בעטיו של נחש כו'.

Lo cual no sucede con Yishai, que no fue un pastor a la manera de Moshe, etc.; y, sin embargo, se encuentra en él una cualidad superior: era íntegro, hasta el punto de que murió únicamente por el consejo de la serpiente, etc.

ומהם נמשך ג"כ כח לנש"י [לנשמות ישראל] בעבודה בדרך בחי' מקיף מה שאין כן מהרועים נמשך בבחי' פנימיות ונק' מזון כנ"ל.

Y de ellos también se extrae fuerza para las almas de Israel en el servicio [divino], en calidad de [luz] abarcante; en cambio, de los pastores se extrae de manera interior y se denomina alimento, como se explicó antes.

אבל מהנסיכים נמשך רק בבחי' מקיף. וכמו הנסיך שהוא ענין מלוכה שהוא בחי' מקיף ששמו נק' על האנשים שבמדינתו כו'.

Pero de los príncipes se extrae únicamente en calidad de [luz] abarcante. Como el príncipe, que pertenece al ámbito de la realeza, que es el nivel de una [luz] abarcante, pues su nombre se proclama sobre los habitantes de su país, etc.,

ואינו השפעה בפנימיות ממש (רק הוא עד"מ כמו אחד מתפעל מתפלת אדם צדיק המתפלל בדו"ר [בדחילו ורחימו] ומס"נ [ומסירות נפש] שעי"ז מתפעל גם הוא.

y no es una influencia efectivamente interior (sino que es, por ejemplo, como alguien que se conmueve por la plegaria de un hombre justo que reza con amor, temor y autosacrificio (mesirut néfesh), de modo que por medio de ello él también se conmueve.

והיא הארה מבחינת המקיף שהרי לא קבל ממנו בפנימית השכלה וחכמה ע"י דבור שהוא השפעה בפנימית כ"א שנתפעל מצדקתו והרי צדקתו ואהוי"ר [ואהבה ויראה] שלו הוא בבחינת ריחוק ממנו בחי' מקיף)

Y esto es una iluminación del nivel de lo abarcante, pues no recibió de él interiormente entendimiento y sabiduría por medio de palabras, lo cual sería una influencia interior; más bien, se conmovió por su rectitud, y su rectitud, su amor y su temor están a distancia de él, en el nivel de una [luz] abarcante.)

אך נודע שהמקיף הוא מבחי' גבוה יותר מהפנימי כי המקיפים שרשן מסוכ"ע והפנימים מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

Pero es sabido que lo abarcante proviene de un nivel superior a lo interior, pues las [luces] abarcantes tienen su raíz en la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), y las interiores, en el nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin).

וכעד"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גדולה שמושה יותר מלימודה. הגם שהלימוד הוא השפעה פנימית והשימוש הוא חיצונית אעפ"כ [אף על פי כן] מקבל ע"ז יותר יראת שמים כו'.

Y de manera similar dijeron nuestros Sabios: "Mayor es servir [a los sabios de la Torá] que estudiarla". Aunque el estudio es una influencia interior y el servicio es exterior, no obstante, por medio de este se recibe más temor al Cielo, etc.

והוא כענין המשכה בבחי' מקיף (כי מה שיכול להיות נמשך בשכל התלמיד בבחי' פנימיות אינו רק הארה לבד משכל הרב. ולכן לא קאים אינש אדעתא דרביה כו')

Y es como una atracción hacia abajo en el modo de una [luz] envolvente (pues lo que puede transmitirse interiormente al intelecto del alumno no es más que un destello del intelecto del maestro; y por eso "una persona no llega a comprender la mente de su maestro, etc.").

ולכן נאמר אשור כי יבא כו' והקמונו עליו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם שע"י שמונה נס"א [נסיכי אדם] ידחו הרע בבחי' א' יותר מע"י הרועים

Por eso está dicho: "Cuando venga Asiria, etc., levantaremos contra él siete pastores y ocho príncipes de los hombres": pues, por medio de los ocho príncipes de los hombres, el mal será rechazado, en cierto aspecto, más que por medio de los pastores.

כי הרועים שהם המשכה בבחי' פנימיות הנה ברבוי השתלשלות המדרגות יוכל לימשך מזה יניקה לחיצונים עד"מ מצפורני ידים לא כאברהם שיצא ממנו כו'.

Pues los pastores, que representan una atracción en el aspecto interior, debido a los numerosos niveles de la cadena de descenso, pueden dar lugar a que las fuerzas externas reciban sustento de ella, como, por ejemplo, de las uñas de las manos; no como Avraham, de quien vino, etc.

39 וכן בהשגת התורה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] למשמאילים בה כו'. וכל האומר אין לי אלא תורה כו'. וצ"ל ג"כ המשכה משמונה נס"א [נסיכי אדם] בחי' מקיפים שהמקיף מסמא עיני החיצונים כו'. וזהו ענין תורה וגמ"ח [וגמילות חסדים] שע"י התורה נמשך בחי' מזון.

Y asimismo, respecto de la comprensión de la Torá, nuestros Sabios dijeron: «Para quienes se dirigen a su lado izquierdo, etc.», y «Quien dice: "Solo tengo Torá", etc.». También debe producirse una atracción hacia abajo desde los ocho príncipes de los hombres, el nivel de las [luces] circundantes, pues la luz circundante ciega los ojos de las fuerzas externas, etc. Este es el sentido de la Torá y los actos de bondad: por medio de la Torá se hace descender el aspecto del alimento.

40 וזהו בחי' הרועים. וע"י גמ"ח נמשך בחי' לבוש ומקיף וזהו בחי' ההמשכה שע"י נס"א [נסיכי אדם] גדולה שמושה כו'.

Y este es el nivel de los pastores. Mediante los actos de bondad se atrae el nivel de una vestimenta y de una luz abarcadora, y este es el nivel de la atracción que se produce por medio de los príncipes de los hombres: «Mayor es el servicio, etc.»

ויובן יותר ענין ההפרש בין הרועים לנס"א [לנסיכי אדם] ע"ד שמצינו בר' [ברבי] יוחנן בן זכאי

La diferencia entre los pastores y los príncipes de los hombres se comprenderá mejor a partir de lo que encontramos en el caso de Rabbi Yochanan ben Zakkai:

שהיה שר התורה המלמד תורה לישראל ועכ"ז [ועם כל זה] אמר לר' [לרבי] חנינא בן דוסא בקש עלי רחמים שתפלתו גדולה יותר הרבה משלו עד שאלמלי הטיח ריב"ז [רבן יוחנן בן זכאי] כו'

Él era el príncipe de la Torá, que enseñaba Torá a Israel; sin embargo, le dijo a Rabbi Chanina ben Dosa: «Pide misericordia por mí», pues la plegaria de Rabbi Chanina era mucho mayor que la suya, hasta el punto de que «si Rabbi Yochanan ben Zakkai hubiera apretado [su cabeza entre las rodillas], etc.»

ומר"ח [ומרבי חנינא] בן דוסא לא נמצא שהיה מלמד תורה ע"ד ריב"ז [רבן יוחנן בן זכאי] ולא נמצא משמו דינים במשנה.

Y no encontramos que Rabbi Chanina ben Dosa enseñara Torá como Rabbi Yochanan ben Zakkai, ni encontramos en la Mishná leyes transmitidas en su nombre.

41 וזהו ע"ד ההפרש שבין הרועים לנס"א [לנסיכי אדם] כו' כי ריב"ז [רבן יוחנן בן זכאי] היה רועה ומפרנס לישראל כמו מרע"ה [משה רבינו עליו השלום].

Y esto es semejante a la diferencia entre los pastores y los príncipes de los hombres, etc.; pues Rabbi Yochanan ben Zakkai era pastor y sustentador de Israel, como Moshe, nuestro maestro, que la paz sea con él.

ורחב"ד [ורבי חנינא בן דוסא] לא היה בו בחי' זו אבל היה צדיק תמים בלי שום דופי

Y Rabbi Chanina ben Dosa no tenía esta cualidad, sino que era perfectamente justo, sin ningún defecto,

עד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלא נברא העוה"ב [העולם הבא] אלא בשבילו והיו מקבלים ממנו נש"י [נשמות ישראל] דרכי העבודה והחסידות ע"ד גדולה שימושה כו' ותפלתו היתה נשמעת יותר מריב"ז [מרבן יוחנן בן זכאי]

hasta el punto de que nuestros Sabios dijeron que el Mundo Venidero fue creado únicamente para él; y las almas de Israel recibían de él los caminos del servicio divino y la piedad, en el sentido de "Más grande es servirlo, etc."; y su plegaria era escuchada más que [la de] Rabbi Yochanan ben Zakkai.

וכן נאמר והקימונו עליו שבעה רועים ושמונה נס"א [נסיכי אדם] שבחי' נס"א [נסיכי אדם] מועיל יותר נגד בחי' אשור כי יבא כו'

Y así está dicho: "Levantaremos contra él siete pastores y ocho príncipes de los hombres", pues el nivel de los príncipes de los hombres es más eficaz contra el nivel de "Asiria, cuando venga, etc.",

לפי שממשיכים מבחי' סוכ"ע וכמו תפלת ר"ח [רבי חנינא] ב"ד [בן דוסא] להפוך הטבע כו' שהוא ע"י המשכה מבחי' סוכ"ע שלמעלה מסדר והדרגת ההשתלשלות כו':

porque hacen descender luz desde el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin); como en la plegaria de Rabbi Chanina ben Dosa para invertir la naturaleza, etc., lo cual se logra haciendo descender luz desde el nivel de sovev kol almin, que está por encima del orden y la gradación de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), etc.

42 וזהו ענין נרות דחנוכה. שטמאו כל השמנים שבהיכל מצד תגבורת חכמה דקליפה. לכן רצו להשכיחם תורתך כו'.

Y este es el significado de las lámparas de Janucá: ellos [los griegos] impurificaron todos los aceites del Santuario debido a la fuerza de la sabiduría de la kelipá (la cáscara); por eso, «procuraron hacerles olvidar Tu Torá, etc.».

וע"כ הוצרך להמשיך מבחי' שלמעלה מהחכמה דקדושה והוא מבחי' מקיפים עליונים. וזהו פך של שמן שהיה חתום בחותמו של כה"ג [כהן גדול] שהוא בחי' ורב חסד כו'

Por eso fue necesario atraer hacia abajo desde el nivel que está por encima de la Jojmá (sabiduría) de santidad, que corresponde al nivel de las [luces] circundantes supernas. Y este es el frasco de aceite que estaba sellado con el sello del Sumo Sacerdote, que corresponde al nivel de «y abundante en bondad», etc.

(ולפי שהוא מבחי' מקיף נמשך ונשפל גם למטה להדליק גם עתה בדורותינו שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים משא"כ בבהמ"ק [בבית המקדש] היה ז' נרות מבחי' ז' רועים אלא שהיה הגילוי ממש בבחי' פנימית כמאמר עדות היא לבאי עולם כו'.

(Y puesto que proviene del nivel de una [luz] circundante, también se extiende y desciende hasta abajo, para encender [las lámparas] incluso ahora, en nuestras generaciones, cuando el Santo Templo ya no está en pie; en cambio, en el Santo Templo había siete lámparas, del nivel de los siete pastores, salvo que la revelación era real, de manera interior, como dice el dicho: «Es un testimonio para todos los que vienen al mundo, etc.».

ועמ"ש לקמן ע"פ כי אתה נרי הוי"ה והוי"ה יגיה חשכי. שם הוי"ה הראשון הוא בבחי' השתלשלות וממנו נמשך בחי' אתה נרי. והיינו הנרות דמקדש כו'.

Y vean lo que está escrito más adelante sobre «Pues Tú eres mi lámpara, Havaiá, y Havaiá ilumina mi oscuridad». El primer Nombre Havaiá corresponde al nivel de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut), y de él se atrae hacia abajo el nivel de «Tú eres mi lámpara»: es decir, las lámparas del Santuario, etc.

ושם הוי"ה השני הוא מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות ומזה נמשך בחי' יגיה חשכי והן הן נרות דחנוכה.

Y el segundo Nombre Havaiá proviene del nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), que está por encima de la cadena descendente de los mundos; de él se atrae hacia abajo el nivel de «ilumina mi oscuridad». Estas son las lámparas de Janucá.

ועד"ז הוא ענין ההפרש בין בחי' שבעה רועים לבחי' שמונה נס"א [נסיכי אדם] כי על ידי שבעה רועים נמשך המשכת המזון לכנ"י [לכנסת ישראל] בחי' ותורתך בתוך מעי שהוא מה שיכול להיות נמשך בפנימית זהו מבחי' שם הוי"ה הנמשך בעולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה].

Y de manera análoga se comprende la diferencia entre el nivel de los siete pastores y el nivel de los ocho príncipes de los hombres: pues por medio de los siete pastores se atrae hacia abajo el alimento para la Comunidad de Israel, el nivel de «y Tu Torá está dentro de mis entrañas», aquello que puede atraerse hacia el interior; esto proviene del nivel del Nombre Havaiá que se extiende a los mundos de Atzilut (Emanación), Beriá (Creación), Yetzirá (Formación) y Asiá (Acción).

אבל ע"י נס"א [נסיכי אדם] נמשכים בחי' מקיפים והוא מבחי' שם הוי"ה שלמעלה מגדר ההתלבשות בהעולמות אלא שמאיר בבחי' מקיף וכענין תפלת רחב"ד [רבי חנינא בן דוסא] להפוך הטבע כו' כנ"ל

Pero por medio de los príncipes de los hombres se atraen [luces] circundantes, provenientes del nivel del Nombre Havaiá que está por encima de los límites de su investidura en los mundos, aunque brilla como una luz circundante, como en la plegaria de Rabbi Chanina ben Dosa para cambiar la naturaleza, etc., como se explicó anteriormente.

והוא הנמשך ע"י מעשה המצות שהן המשכות בחי' מקיפים כי המצות הן נק' מצות המלך. ועיין בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין מזון לבוש כו'.

Y esto es lo que se atrae hacia abajo mediante la acción de las mitzvot, que atraen hacia abajo el nivel de las [luces] circundantes, pues las mitzvot se llaman «los mandatos del Rey». Vean también el discurso que comienza «Salmo, cántico para la dedicación de la Casa», sobre el tema del alimento y la vestimenta, etc.

ולכן בחי' משיח הוא ג"כ מנס"א [מנסיכי אדם] כי במשיח נאמר והריחו. מורח ודאין. וריח הוא בחי' מקיף ריחא דלבושייכו משא"כ הרועים הוא בחי' מזון כו'. ולקמן יבואר דבמשיח יש ב' הבחי':

Y por eso el nivel de Mashíaj también proviene de los príncipes de los hombres, pues de Mashíaj se dice: "vaharicho" (y olerá), [es decir,] "huele y juzga"; y el olfato es el nivel de una [luz] abarcadora, "el aroma de sus vestiduras", mientras que los pastores son el nivel del alimento, etc. Más adelante se explicará que en Mashíaj existen ambos niveles.)

43 ובזה יובן הגמ' [הגמרא] בש"א [בית שמאי אומרים] יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך. וטעמא דב"ש [דבית שמאי] דיליף מפרי החג שיום ראשון מקריב י"ג מכאן ואילך פוחת והולך כו'.

Y así se entenderá la Guemará: Beit Shamai dicen que el primer día se encienden ocho; de allí en adelante, se va disminuyendo. La razón de Beit Shamai es que lo deducen de los toros de las ofrendas festivas: el primer día se ofrecen trece y, de allí en adelante, se va disminuyendo, etc.

ובה"א [ובית הלל אומרים] יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך כו'. כי הנה ענין פרי החג הוא ג"כ המשכת מקיפים עליונים כי סכות הוא התגלות המקיפים כמ"ש כי גבר עלינו חסדו.

Y Beit Hilel dicen que el primer día se enciende una; de allí en adelante, se va aumentando, etc. Pues los toros de las ofrendas festivas también implican la atracción hacia abajo de las [luces] envolventes superiores, ya que Sucot es la revelación de las [luces] envolventes, como está escrito: "Pues Su bondad ha prevalecido sobre nosotros".

44 וע"י המשכה זו מתבררים ג"כ הע' [השבעים] שרים ונהפכים ליבטל באור זה. וזהו הללו את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו.

Y mediante esta extensión de la luz hacia abajo, también se refinan los setenta príncipes y se transforman, para quedar en estado de autoanulación (bitul) en esta luz. Y esto es [el sentido de] "Alaben a Havaiá, todas las naciones... pues Su bondad ha prevalecido sobre nosotros".

ולכן מתחיל בי"ג פרים כנגד י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שהם מקיפים כנודע. ואח"כ הולכין ומתמעטין כי כיון שכבר נבררו כמה בחי' ע"י המשכה שביום ראשון ע"כ א"צ [אין צריך / אינו צריך] עוד להארה גדולה כ"כ [כל כך] כיום ראשון כו'.

Y por eso comienza con trece toros, correspondientes a los trece atributos de misericordia, que son [luces] circundantes, como es sabido. Después, su número va disminuyendo, porque, dado que varios niveles ya fueron refinados mediante la extensión de la luz hacia abajo del primer día, ya no hace falta una iluminación tan grande como la del primer día, etc.

45 והנה בחנוכה ממשיכים ג"כ בחי' מקיפים הנ"ל שע"י"ז יהיו נדחים הקליפות.

Ahora, también en Janucá, se atraen hacia abajo estas [luces] circundantes, para que por medio de ellas sean repelidas las kelipot (fuerzas de ocultamiento).

אך בחנוכה הוא בבחי' מלחמה. וכמ"ש סבוני כו' בשם ה' כי אמילם כו' והיינו ג"כ ע"י המקיפים דוקא. וזהו טוב לחסות בהוי"ה מבטוח כו' כמ"ש במ"א.

Pero en Janucá esto se da en una modalidad de guerra, como está escrito: "Me rodearon, etc.; en el Nombre Havaiá los abatiré, etc."; y esto también ocurre específicamente por medio de las [luces] circundantes. Y este es [el sentido de] "Es mejor refugiarse en Havaiá que confiar, etc.", como se explica en otro lugar.

46 ובסכות להיותו מדאורייתא אינו ע"י מלחמה אלא שנעשו נכנעים ממילא ע"י גילוי זה כו'. וכיון ששני הענינים הוא המשכת בחי' מקיפים ע"כ למדים ב"ש [בית שמאי] לנרות דחנוכה מפרי החג שמתחלה צ"ל גילוי גדול יותר.

Y en Sukkos, dado que es de la Torá, no ocurre mediante una guerra; más bien, quedan sometidos por sí mismos a través de esta revelación, etc. Y puesto que ambos asuntos consisten en la atracción hacia abajo de [luces] circundantes, Beis Shammai deriva las lámparas de Chanukah de los novillos de la festividad: al principio debe haber una revelación mayor,

47 ואח"כ יהיה מתמעט והולך מטעם הנ"ל בפרי החג.

y después sigue disminuyendo, por la razón explicada arriba respecto de los toros del Festival.

וב"ה [ובית הלל] סברי מעלין בקודש כו'. פי' דלא דמי ללמוד זה מפרי החג. כי חג הסכות הוא דאורייתא. ואורייתא מח"ע [מחכמה עילאה] נפקת מלמעלה למטה. ואם כן בא ונמשך הגילוי מצד עצמו מלמעלה למטה.

Y Beit Hilel sostiene: «Se asciende en santidad, etc.». Es decir, los dos casos no son iguales, de modo que esto no puede aprenderse de los toros del Festival; pues la festividad de Sucot es de la Torá, y la Torá procede de la Jojmá Suprema (sabiduría), de arriba hacia abajo. Por lo tanto, la revelación viene y se extiende por sí misma de arriba hacia abajo.

48 ולכן גם ההארה היותר גבוה יוכל לבא ולימשך בתחלה כי מי מעכב ומי מונע להי' יתי"ש [יתברך שמו]. והיד ה' תקצר.

Por lo tanto, incluso la iluminación más elevada puede venir y ser atraída desde el comienzo mismo, pues ¿quién puede retener y quién puede impedir a D'os, bendito sea Su Nombre? "¿Acaso es demasiado corta la mano de Havaiá?"

משא"כ בחנוכה שהוא מדרבנן שהם המשיכו להיות גילוי זה וא"כ כיון שממשיכים זה מלמטה א"א להגיע ולהמשיך הגילוי הגדול בתחלה כ"א מעט מעט.

Pero no ocurre así con Janucá, que es de origen rabínico: fueron ellos quienes hicieron descender esta revelación. Por lo tanto, dado que se atrae desde abajo, es imposible alcanzar y atraer la gran revelación desde el comienzo; solo se puede hacerlo poco a poco.

שמתחלה ממשיכים נר א'. ואח"כ מעלין בקודש כו' והולך ומוסיף אור כו'.

Al principio se atrae hacia abajo una lámpara, y después "se asciende en santidad, etc."; la luz sigue aumentando, etc.

(ודוגמא לדבר מפסח וספה"ע [וספירת העומר] כי בפסח היה הגילוי באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] מצד עצמו שנגלה עליהם ממ"ה [מלך מלכי המלכים] כו'. ואח"כ צ"ל וספרתם לכם להפוך המדות ע"י שממשיכים היום יום א' לעומר לנה"ב [לנפש הבהמית] כו'.

(Un ejemplo de esto son Pesaj y la Cuenta del Ómer: en Pesaj la revelación fue un despertar desde arriba que se produjo por sí mismo: "el Rey de reyes se reveló a ellos, etc.". Después debe venir "Y contarán para ustedes", para transformar los atributos emocionales (midot), atrayendo hacia el alma animal "hoy es un día del Ómer", etc.

ולמחר היום שני ימים. ואין אומרים יום שני אלא שני ימים. כלומר היום נמשך בחי' עליונה יותר הכוללת שני ימים ואח"כ מוסיף והולך אור כו'. נמצא בספירת העומר שהיא אתערותא דלעילא ע"י אתערותא דלתתא הוא ממשיך מעט מעט והולך ואור כו' ב' ימים ג' ימים כו'.

Y mañana, "hoy son dos días"; no se dice "el segundo día", sino "dos días". Es decir, hoy se atrae un nivel más elevado que incluye dos días, y después la luz sigue aumentando, etc. Así, en la Cuenta del Ómer, que es un despertar desde arriba por medio de un despertar desde abajo, se atrae poco a poco y la luz sigue creciendo, etc.: dos días, tres días, etc.

וזהו כמו בחנוכה תחלה נר א' ואח"כ מוסיף והולך כו'. אבל בפסח שהיה הגילוי מעצמו הרי כללות האור הנמשך אח"כ בכל ימי העומר היה גילוי זה כולו בעצמו בתחלה כו' מטעם הנ"ל.

Y esto es como en Janucá: primero una lámpara y después se sigue aumentando, etc. Pero en Pesaj, cuando la revelación se produjo por sí misma, toda la luz que se atrae después a lo largo de todos los días del Ómer —toda esta revelación— ya estaba presente desde el comienzo, etc., por la razón explicada arriba.

וגם מזה יובן מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] בספה"ע [בספירת העומר] ממשיכים מקיפים דאימא אבל הפנימיים אין בנו כח להמשיך רק בזמן בהמ"ק [בית המקדש].

Y también a partir de esto se entenderá lo que está escrito en Pri Etz Chaim acerca de la Cuenta del Ómer: hacemos descender las [luces] envolventes de Ima, pero no tenemos capacidad de atraer las interiores, salvo en la época del Sagrado Templo.

והוא כמ"ש בענין שבעה רועים דהם בחי' פנימיים וזה היה במנורה שבבהמ"ק [שבבית המקדש] ז' קנים. משא"כ עכשיו ממשיכים מבחי' המקיפים שהם ח' נס"א [נסיכי אדם]:)

Y esto concuerda con lo explicado acerca de los siete pastores: ellos son el nivel de las [luces] interiores, y esto estaba en la Menorá del Sagrado Templo, que tenía siete brazos. En cambio, ahora atraemos desde el nivel de las [luces] envolventes, que son los ocho príncipes de los hombres.)

ובכל הנ"ל יובן ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שקדמה לעול מצות היינו שהוא בחי' בכל מאדך בירור נה"ב [נפש הבהמית] נר ה' נשמת אדם.

Y a partir de todo lo anterior se entenderá el concepto de la aceptación del yugo (kabalat ol) del Reino de los Cielos, que precede al yugo de las mitzvot: es el nivel de "con toda tu fuerza", el refinamiento del alma animal, "la lámpara de Havaiá es el alma del hombre".

ואע"פ [ואף על פי] שזהו בחי' אספקלריא שא"מ [שאינה מאירה] הוא קודם לעול מצות עם היות נר מצוה בחי' אספקלריא המאירה. אך משום שע"ז יש גילוי בחי' עליונה יותר כנ"ל.

Y aunque este es el nivel del espejo que no ilumina, precede al yugo de las mitzvot, pese a que "una mitzvá es una lámpara" es el nivel del espejo luminoso. Pero [precede] porque por medio de ello se revela un nivel superior, como se explicó más arriba.

ועוד שהוא כמו הפתילה ושמן שאין דרך להיות נתלה האור בשמן שהוא נר מצוה. כ"א ע"י שנאחז תחלה בפתילה היא בחי' נר הוי"ה נשמת אדם כנ"ל. (ועמ"ש ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב כו')

Y, además, porque es como la mecha y el aceite: no hay manera de que la luz se adhiera al aceite, que es "una mitzvá es una lámpara", si no es aferrándose primero a la mecha, que es el nivel de "la lámpara de Havaiá es el alma del hombre", como se explicó más arriba. (Y véase lo escrito sobre "Vi, y he aquí una menorá de oro, etc.")

ולכן ג"כ ספה"ע [ספירת העומר] שהוא זיכוך נה"ב [נפש הבהמית] אספקלריא שא"מ [שאינה מאירה] קדמה למ"ת [למתן תורה] דשבועות שהוא נר מצוה.

Y por eso también la Cuenta del Ómer, que es el refinamiento del alma animal, el espejo que no ilumina, precede a la Entrega de la Torá en Shavuot, que es "una mitzvá es una lámpara".

וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת. כי השבת הוא בחי' נר מצוה. אבל בחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם נק' ממחרת השבת כלומר למעלה מבחי' השבת.

Y esto es "Y contarán para ustedes desde el día siguiente al Shabat". Pues el Shabat es el nivel de "una mitzvá es una lámpara"; pero el nivel de "Mi santidad, que está por encima de la santidad de ustedes" se llama "el día siguiente al Shabat", es decir, por encima del nivel del Shabat.

וזהו ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] דבור אנכי ולא יהיה לך שלפני מצות שבת.

Y este es el concepto de la aceptación del yugo del Reino de los Cielos: las expresiones "Yo soy" y "No tendrás [otros dioses]", que preceden a la mitzvá de Shabat.

והוא ענין וספרתם לכם ספירת העומר זיכוך הנפש כנודע ותקון המדות לאהפכא חשוכא לנהורא:

Y este es el concepto de "Y contarán para ustedes": la Cuenta del Ómer, el refinamiento del alma, como es sabido, y la rectificación de los atributos emocionales (midot), para transformar la oscuridad en luz.

49 ולהבין ביאור הדברים הנ"ל בענין שמונה נסיכי אדם. דודאי הרועים הם יותר נעלים מהם במה שהם משפיעים מבחי' פנימיות. משא"כ בנס"א [בנסיכי אדם].

Y para comprender la explicación de lo dicho anteriormente acerca de los ocho príncipes de los hombres: ciertamente, los pastores son más elevados que ellos, pues imparten desde el nivel de la dimensión interior (pnimiut), cosa que no ocurre con los príncipes de los hombres.

והיינו לפי שהרועים נשמתם מבחי' פנימיות. והנסיכים מבחי' חיצוניות (ולכן משה הוא מהרועים. ואליהו מהנסיכים. ונודע דמשה הוא מבחי' פנימיות ואליהו מבחי' חיצוניות)

Esto se debe a que las almas de los pastores provienen del nivel de la dimensión interior, mientras que las de los príncipes provienen del nivel de la dimensión exterior (jitzoniut). Por eso Moshe se cuenta entre los pastores y Eliyahu entre los príncipes; y es sabido que Moshe proviene del nivel de la dimensión interior, mientras que Eliyahu proviene del nivel de la dimensión exterior.

אמנם בזאת יתרון מעלת נס"א [נסיכי אדם] שנשמתם הם מבחי' עולם העליון יותר מנשמות הרועים אלא שהם מבחי' חיצוניות של העליון. והרועים הם מבחי' פנימית של התחתון.

Sin embargo, en esto reside la superioridad de los príncipes de los hombres: sus almas provienen del nivel de un mundo superior al de las almas de los pastores, aunque pertenecen a la dimensión exterior del nivel superior; los pastores, en cambio, pertenecen a la dimensión interior del nivel inferior.

והוא כמו עד"מ שהעלים של מיני פירות החשובים ויקרים מאד יש בהם יתרון מעלה משאר פירות.

Esto se asemeja, por ejemplo, a las hojas de variedades de frutos muy apreciados y valiosos, que tienen una superioridad sobre otros frutos.

אע"פ [אף על פי] שהעלים הם חיצוניות. ואין בהם טעם אפי' [אפילו] כבמיני פירות הפשוטים מ"מ הם ממין וסוג אחר החשוב הרבה יותר ממין פירות הגרועים.

Aunque las hojas son exteriores y no tienen sabor, ni siquiera tanto como las variedades sencillas de frutos, sin embargo pertenecen a una especie y categoría distintas, mucho más apreciada que la especie de los frutos inferiores.

ונגד זה יש מעלה בפירות על העלין במה שמ"מ הם מין פרי ויש בהם טעם משא"כ בעלין כו'.

Por otro lado, los frutos tienen una superioridad sobre las hojas, pues, pese a todo, pertenecen a la especie de los frutos y tienen sabor, cosa que no ocurre con las hojas, etc.

50 והנה עד"ז יש ב' מיני נשמות שיש נשמות יראים ושלימים כמו עולה תמימה. ואעפ"כ [ואף על פי כן] אינם יכולים ללמד לזולתם תורת ה'. ויש נשמות בעלי תורה ואינן שלימים בתכלית כ"כ [כל כך] בלי שום דופי כמו נשמות הנ"ל.

Ahora bien, de este modo hay dos clases de almas. Hay almas de personas temerosas de D'os e íntegras, como «una ofrenda de ascensión perfecta», y, sin embargo, no pueden enseñar a otros la Torá de D'os; y hay almas de maestros de Torá que no son tan enteramente íntegras, sin defecto alguno, como las almas mencionadas antes.

51 והיינו שהיראים ותמימים נלקח נשמתם מעלמא דאתכסיא וע"כ אינם פרנסי הדור לפי שהם מעלמא דאתכסיא בבחי' הסתר והעלם והוא המשומר ממגע וכו' ומ"מ אינם בעלי תורה כ"כ [כל כך] להיותם רק בחי' חיצוניות עליון.

Es decir, las almas de los temerosos de D'os y de los íntegros provienen del mundo oculto; por eso no son los sustentadores de la generación, pues proceden del mundo oculto, en un estado de ocultamiento y ocultación, y esto es «lo que está protegido del contacto», etc. Sin embargo, no son grandes maestros de Torá, pues solo representan el nivel de la dimensión exterior de lo superior.

52 ובעלי תורה הם מבחי' פנימית רק שהם מבחי' פנימית תחתון עלמא דאתגליא לכן הם בהתגלות ללמד כו'.

Y los maestros de la Torá pertenecen al nivel de la dimensión interior, aunque al nivel de la dimensión interior del mundo inferior, el mundo revelado; por eso se encuentran en un estado manifiesto, para enseñar, etc.

ועד"ז הוא ענין שמונה נסיכי אדם ששרשם משמונה תקונים הראשונים שבי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דא"א שהם בחי' מקיפים.

Y de manera similar, el asunto de los ocho príncipes de los hombres, cuya raíz se encuentra en los ocho primeros de los trece tikunim [rectificaciones] de la barba de Arij Anpín, que pertenecen al nivel circundante [de las luces].

כי תקון לאלפים הוא בחי' או"פ [אור פנימי] כי לאלפים היינו אאלפך חכמה אאלפך בינה שאו"א [שאבא ואימא] יונקים מבי' מזלות דא"א ויניקה זו היא בחי' או"פ [אור פנימי]

Pues el tikún «para los miles» (la'alafim) es el nivel de la luz interior, ya que «la'alafim» es [como en] «te enseñaré (a'alefcha) Jojmá, te enseñaré Biná»; pues Aba e Ima (Jojmá y Biná) reciben sustento de dos mazalot [flujos] de Arij Anpín, y este sustento es el nivel de la luz interior,

והוא כמו בחי' רועים ישראל מפרנסים כו' אכלו ריעים או"א [אבא ואימא] כו' וזהו נוצר חסד לאלפים.

y es como el nivel de los pastores, «Israel sustenta, etc.», «Coman, amigos», Aba e Ima, etc. Y esto es [el sentido de] «Él conserva bondad para los miles (la'alafim)».

53 ולכן האל"ף תמונתו יו"ד למעלה ויו"ד למטה ו"ו באמצע. כי ההמשכה בפנימית צ"ל ע"י צמצום כו'.

Y por eso, la forma de la Alef consiste en una Yud arriba, una Yud abajo y una Vav en el medio, pues la extensión hacia abajo en la dimensión interior debe efectuarse mediante tzimtzum (contracción), etc.

אבל ח' מזלות הראשונים שקודם בחי' לאלפים הם בחי' מקיפים ומשם שרש ח' נס"א [נסיכי אדם] והרי הם למעלה ממקור בחי' הרועים ששרשם מבחי' חו"ב [חכמה ובינה] שהם בחי' לאלפים הנ"ל.

Pero los primeros ocho mazalot [canales], que preceden al nivel de «a los millares», son el aspecto de las [luces] circundantes, y de allí proviene la raíz de los ocho príncipes de los hombres; por consiguiente, están por encima de la fuente del aspecto de los pastores, cuya raíz proviene del aspecto de Jojmá (sabiduría) y Biná (entendimiento), que son el aspecto de «a los millares» mencionado anteriormente.

אך מ"מ הרועים הם מבחי' פנימית והנס"א [והנסיכי אדם] מבחי' חיצוניות רק שהם חיצוניות עליון כו'.

Sin embargo, los pastores pertenecen a la dimensión interior (pnimiut), y los príncipes de los hombres, a la dimensión exterior (jitzoniut), aunque esta es la dimensión exterior de un nivel superior, etc.

54 ובחנוכה שטמאו כל השמנים שבהיכל שהוא בחי' הפגם המגיע בחו"ב [בחכמה ובינה] ע"כ הוצרכו לתקן ע"י מקיפים דוקא שלמעלה משרש החכמה.

Y en Janucá, cuando profanaron todos los aceites del Santuario —lo cual corresponde al nivel de la mancha que alcanza Jojmá (sabiduría) y Biná (entendimiento)—, por eso fue necesario rectificarla específicamente mediante [luces] envolventes, que están por encima de la raíz de Jojmá.

ובסכות ממשיכים ג״כ י״ג ת״ד [תיקוני דיקנא] וזהו ענין י״ג פרים כו׳. רק שבסכות נכנעים ע״י״ז ממילא הע׳ [השבעים] שרים כו׳ משא״כ בחנוכה כו׳ וכנ״ל.

Y en Sucot también se atraen los trece tikunim [rectificaciones] de la barba, y este es el sentido de los trece toros, etc. Sin embargo, en Sucot los setenta príncipes quedan sometidos automáticamente por ello, etc., mientras que en Janucá no sucede así, etc., como se explicó arriba.

55 וע״ז נחלקו ב״ש [בית שמאי] וב״ה [ובית הלל] בענין הדלקת נ״ח וכמש״ל [וכמה שכתוב לעיל]. עוד יש פי׳ בענין ז׳ רועים וח׳ נס״א [נסיכי אדם] כי בז״ת [בז׳ תחתונות] הי׳ [היה] שבירה ובינה רקיעא תמינאה נק׳ עלמא דחירו יין המשומר.

Y sobre esto discrepan Beit Shamai y Beit Hilel respecto del encendido de la lámpara de Janucá, como se explicó arriba. Hay otra explicación de los siete pastores y los ocho príncipes de los hombres: pues en las siete inferiores [Sefirot] se produjo la ruptura, y Biná (entendimiento), el octavo firmamento, es llamado el mundo de la libertad, el «vino preservado [en sus uvas]».

והנה ז׳ רועים נמשכים מז״ת [מז׳ תחתונות] ושמונה נס״א [נסיכי אדם] מבחי׳ רקיעא תמינאה לכן הם מועילים יותר לדחות בחי׳ אשור. ועמ״ש ע״פ למנצח על השמינית כו׳:

Ahora bien, los siete pastores provienen de las siete inferiores [Sefirot], y los ocho príncipes de los hombres, del nivel del octavo firmamento; por eso son más eficaces para rechazar el nivel de Asiria. Y véase lo que está escrito sobre «Al director, sobre la octava, etc.»

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY-NC 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Sinagogas, escuelas y proyectos sin fines de lucro pueden copiarla, imprimirla y compartirla libremente, y pueden pedir donaciones para cubrir el costo de impresión; nunca puede venderse. Citen a Kehot Publication Society y likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/torah-ohr/mikeitz/4/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak